

Colofon

De Landschapsbiografie, het Masterplan 2024-2048, het Operationeel Plan 2024-2030 en het Governanceplan kwamen tot stand door de gezamenlijke inspanningen van een brede ploeg enthousiaste Boslanders.

Coördinatie en expertise

Jolien Janssen, Herwig Dessers en Jeroen Clerix (Projectbureau Bosland), An Creemers, Koen Thijs, Bart Tessens en Karen Tuytens (Agentschap Natuur en Bos), Els Jorissen (Regionaal Landschap Lage Kempen), Ferdi Geerts (Erfgoed Lommel), Tine van Mierlo en An Verspecht (IOED Bosland), Marjel Van den Boer (BosLAB) en de leden van de thematische werkgroepen.

Coalitiepartners

Jan Dalemans en Nele Lijnen (Hechtel-Eksel), Bob Nijs en Sophie Loots (Lommel), Dennis Franssen en Leen Gielen (Pelt), Dries Gorissen (Agentschap Natuur en Bos), Eddy Conjaerts (Natuurpunt), Ilse Ideler (Regionaal Landschap Lage Kempen), Cathy Blervacq en Bart Daems (Sibelco).

Studiebureaus

Michelle Accardo, Cathy Cardon en Arnout De Vleeschouwer (Idea Consult), Siebe Puynen, Gert Stappaerts, Tim van den Branden, Stijn Buytaert, Manon Minnebo, Simon Steegmans, Simon Van De Vijver (Antea Group), Wim Rasschaert en Ruben Merckx (Rasschaert Advocaten), Yves Segers (Centrum voor Agrarische Geschiedenis).

Met dank aan

Dank aan de leden van de thematische werkgroepen en de stakeholders die hebben bijgedragen aan de diverse plannen.

Fotografen & bronnen van beeldmateriaal in Masterplan, Landschapsbiografie en Governance

ANB, Angelica Van Genechten, A. Maes, Beeldverhalen, Ben Philipsen, Bosland, Boslab, Cartogis Christof Daens, David Peters, Delcampe, Ecopedia, Eddy Ulenaers, Elke Vanrijkel, Erfgoed Lommel, Ernesto Zvar, Erwin Christis, Ferraris, Fotopelt, Frank Torfs, Freepik, Geneanet Geopunt, Google, Henri Loomans, Istockphoto, InternetGazet, Ingrid Gilis, Ján Svetlík, Jens Veraa, Jente Kasprowski, Jeroen Clerix, Joss de Groot, Karolien Van Nerum, Kathleen Woinin, Kobe Van Looveren, Kristof Vrancken, Leon Van Ham, Liesbet De Keersmaecker, Lieven Geuns, Luc Beysen, Michelle Accardo, Mike Bastiaens, Marc Faes, Marc Sloopmaekers, Michele De Meersman, Monique Abrahams, Natuurpunt, Niek Janssen, Onder De Radar, Onroerend Erfgoed Inventaris, Patricia Palmans, Paul Smeets, Paul Wouters, Pieter Cox, Reinhardt Strubbe, RLLK, Robert Boons, Robert Vandingenen, Roger Hamblok, Ruben Evens, Rudi Bergmans, Stefane Lamers, Theo Geuens, Tiffany Heymans, Toerisme Lommel, Toerisme Hechtel-Eksel, Toerisme Pelt, UGent, Visit Limburg, Vilda, Wikipedia, Werner Willems, Will Beckers.

Deze publicatie werd mogelijk gemaakt dankzij een subsidie van de Vlaamse Overheid.

**Vlaamse
overheid**

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Actieplan	6
2.1	Projectmatige aanpak.....	6
2.2	Structuur en invulling	7
2.3	Acties en werklast	10
2.4	Governance acties.....	10
3	Aanzet onderzoeks- en monitoringprogramma	11
4	Bijlagen	12

1 Inleiding

Het Masterplan 2024-2048 van Nationaal Park Bosland wordt concreet tot uitvoering gebracht via **Operationele Plannen**. Een Operationeel Plan beschrijft in detail de acties die zullen uitgevoerd worden binnen de betreffende planperiode. Dit document is het **eerste Operationeel Plan**, met een **planperiode van 2024 tot 2030**. Voor de hierop volgende zesjarige planperiodes zal telkens een nieuw plan opgemaakt worden - steeds binnen de strategische visie van het Masterplan 2024-2048.

Het doel van deze operationalisering is om ervoor te zorgen dat **realisaties** gebeuren die voortkomen uit de integrale visie van het Masterplan 2024-2048 en die bovendien gedragen zijn door de coalitiepartners en betrokken actoren binnen een bepaalde planperiode. Het actieplan reikt de nodige **handvaten** aan om met de acties aan de slag te gaan. Voor iedere actie worden een omschrijving, actoren, locatie, budget, rol en verantwoordelijke Parkbureau etc. aangeduid. Kortom alle **informatie** die nodig is om daadkrachtig aan de slag te gaan.

Het **Parkbureau** behoudt steeds het overzicht en staat in voor de opvolging van de acties. Dit stelt het Parkbureau in staat vooruitgang of realisaties te **monitoren**, zodat de operationalisering consequent kan **geëvalueerd** en waar nodig **bijgestuurd** kan worden. Voor de monitoringstrategie en het toepassen van indicatoren verwijzen we echter naar het Governance document.

Algemeen kan gesteld worden dat het **Governance document en bijlagen** heel wat aanvullende of verklarende informatie bevatten, gerelateerd aan de inhoud van dit Operationeel Plan.

2 Actieplan

2.1 Projectmatige aanpak

Het Operationeel Plan 2024-2030 geeft invulling aan de ambities en doelstellingen van het Masterplan 2024-2048. Om deze te bereiken zijn vele kleine en grote projecten nodig. De meeste projecten kennen in feite vijf fases: initiatie, planning, uitvoering, monitoring en controle en afsluiting. Projectmanagement in Nationaal Park Bosland in a nutshell:

- **Initiatie:** het definiëren van de doelstelling en de gewenste uitkomst en het identificeren van potentiële partners. Indien een haalbaarheidsonderzoek vereist is, is dat in deze fase uit te voeren. Het eindresultaat is een door alle betrokken partijen gedragen **projectplan**. Deze fase kan ook bestaan uit vb. kartering en inventarisering.
- **Planning:** de **roadmap** van de rest van het project wordt opgesteld, inclusief het definiëren van het eindproduct en hoe hiertoe te komen, opmaken timing met tussentijdse milestones, kostenbegroting, risico's, communicatie enz. Deze fase kan ook bestaan uit het opstellen van (langere) termijn **visies** met een maximale integratie van thema's en beleidsopgaven van betrokken partners en bevoegde instanties.
- **Uitvoering:** in deze fase wordt het project zichtbaar voor iedereen. **Projectdetails** worden duidelijk evenals exacte onkosten, nodige medewerkers en samenwerkingsverbanden.
- **Monitoring en controle:** de uitvoering wordt nauw **opgevolgd** (kosten, timing, milestones, actoren enz.) en waar nodig wordt de planning **bijgestuurd**. Er is een sterke focus op een kwalitatief eindproduct en het op de rails blijven van het project. We maken optimaal gebruik van de **bestaande monitoringsystemen** vanuit de Vlaamse overheid in het kader van beleids- en beheerevaluatie. Acties vanuit het Nationaal park zorgen voor een bijdrage hieraan of zetten gericht en complementair in op specifieke doelen binnen Nationaal Park Bosland (zie Governance).
- **Afsluiting:** een project wordt beëindigd wanneer de doelstellingen zijn afgewerkt, een kwalitatieve continuïteit verzekerd is en alle stakeholders zijn geïnformeerd. Een **evaluatie** van het projectverloop, het resultaat en samenwerkingen helpt toekomstige Nationaal Park Bosland projecten te verbeteren en de efficiëntie te verhogen.

Binnen één operationele planperiode doorlopen sommige projecten alle 5 de fases terwijl andere projecten enkel geïnitieerd worden, en alle mogelijkheden daartussenin. Nationaal Park Bosland heeft projecten die meer tijd nodig hebben dan 6 jaar, opgedeeld zodat de in de eerste planperiode haalbare fase(s) als actie(s) kunnen worden opgenomen in. Dit heeft tot gevolg dat **sommige acties een compleet project omvatten terwijl andere acties enkel een bepaalde fase van het project realiseren**. In dit laatste geval, stelt zich ook het gegeven dat welbepaalde acties elkaar sequentieel opvolgen. Ook kan het zijn dat niet alle fases binnen de werking van Nationaal Park Bosland dienen te gebeuren maar vb. geïnitieerd of net uitgevoerd worden bij een andere actor.

Hoewel bovenstaande niet direct zichtbaar is in het actieplan ([Bijlage: Actieplan 2024-2030 + Overzicht acties 2024-2030](#)), liggen de fases van projectmanagement (en de toewijzing van elke fase) wel aan de basis van de manier van definiëren van de acties voor 2024-2030.

Bovenstaande aanpak heeft ook tot gevolg dat **acties** (of fases van projecten) die pas aanvangen **in een volgende planperiode** (na 2030) **nu niet opgenomen** zijn. Dit kan bijvoorbeeld als gevolg van lopende overeenkomsten of verbintenissen die pas na 2030 eindigen of geëvalueerd worden. Zo zijn er dus ook impulsgebieden waarbinnen nu nog geen acties zijn gedefinieerd zijn, omdat deze pas na 2030 geïnitieerd, gepland, uitgevoerd of geëvalueerd (kunnen) worden.

2.2 Structuur en invulling

Van elke geformuleerde actie wordt de omkadering (strategisch kader), een omschrijving en de details (actoren, locatie, budget, rol en verantwoordelijke Parkbureau etc.) uitgewerkt. Dit moet de realisatie initiëren, faciliteren, budgettair mogelijk maken, toelaten te monitoren enz.

In onderstaande tabel wordt een legende geschetst van de informatie die in elke actielijn van het actieplan vervat zit.

Ambitie	Ambitie zoals opgenomen in de visie voor Nationaal Park Bosland (zie Masterplan).
Strategisch programma	Strategisch programma zoals opgenomen in de visie voor Nationaal Park Bosland (zie Masterplan).
Doelstelling	Doelstelling zoals opgenomen in de visie voor Nationaal Park Bosland (zie Masterplan).
Code	Unieke code die verwijst naar de plaats van de actie binnen de visie van Nationaal Park Bosland. Het eerste cijfer verwijst naar de ambitie, het tweede naar het strategisch programma en het derde naar de doelstelling waarbinnen de actie valt. De laatste twee cijfers zijn een volgnummer voor de actie binnen de doelstelling.
Actie	Titel van de actie
Omschrijving actie	Meer informatie over de aanpak, fasering, omvang, locatie, deelinitiatieven enz. van de actie, zonder hierbij volledig te willen zijn.
IG #	Verwijzing naar het impulsgebied waarop de actie betrekking heeft in geval de actie ruimtelijk gesitueerd kan worden binnen een impulsgebied op de kaart 'Werkinggebied Nationaal Park Bosland'. De oplistings dient niet als limitatief beschouwd te worden. EIG: ecologisch impulsgebied BIG: belevingsimpusgebied PIG: productief impulsgebied
Trekker*	De organisatie die op inhoudelijk vlak de eindverantwoordelijkheid heeft voor het tot realisatie brengen van een actie. Het trekkerschap heeft geen eenduidige relatie met de inzet van financiële middelen.
Betrokken actoren*	De organisatie(s) die inhoudelijk betrokken zijn bij, een rol spelen in of geconsulteerd moeten worden bij het tot realisatie brengen van een actie. Er is geen eenduidige relatie met de inzet van financiële middelen.
Investering totaal	De raming van totale financiële middelen die nodig zijn als investering om de actie te realiseren, opgeteld voor de hele periode van het eerste Operationele Plan 2024-2030. Onderstaande categoriën worden gebruikt in geval een concrete raming ontbreekt: €: 10.000 - 100.000 euro €€: 100.000 - 1.000.000 euro €€€: 1.000.000 euro - 10.000.000 euro €€€€: meer dan 10.000.000 euro NTB: nog te bepalen

Investering PB	De maximale raming van financiële middelen die het Parkbureau van Nationaal Park Bosland nodig heeft als investering om de actie te realiseren, opgeteld voor de hele periode van het eerste Operationele Plan 2024-2030. Voor deze middelen wordt in eerste instantie beroep gedaan op de subsidies van de Vlaamse Overheid voor Nationale Parken Vlaanderen.
Investering Coalitie	De indicatie (X) dat financiële middelen van één of meerdere coalitiepartner(s) als investering nodig zijn om de actie te realiseren binnen de periode van het eerste Operationele Plan 2024-2030.
Investering Andere	De indicatie (X) dat financiële middelen via subsidies of (een) externe partner(s) nodig zijn als investering om de actie realiseren binnen de periode van het eerste Operationele Plan 2024-2030. De middelen kunnen komen van organisaties buiten de coalitie, provinciale, Vlaamse of Europese subsidiekanalen enz.
Werking totaal	De raming van totale financiële middelen die nodig zijn voor onderhoud of in stand houden van een gerealiseerde of in realisatie zijnde actie, opgeteld voor de hele periode van het eerste Operationele Plan 2024-2030. In geval deze raming ontbreekt, wordt NTB (nog te bepalen) ingevuld.
Werking PB	De raming van financiële middelen die het Parkbureau van Nationaal Park Bosland nodig heeft voor onderhoud of in stand houden van een gerealiseerde of in realisatie zijnde actie, opgeteld voor de hele periode van het eerste Operationele Plan 2024-2030. Voor deze middelen wordt in eerste instantie beroep gedaan op de subsidies van de Vlaamse Overheid voor Nationale Parken Vlaanderen.
Werking Coalitie	De indicatie (X) dat financiële middelen van één of meerdere coalitiepartner(s) nodig zijn voor onderhoud of in stand houden van een gerealiseerde of in realisatie zijnde actie binnen de periode van het eerste Operationele Plan 2024-2030.
Werking Andere	De indicatie (X) dat financiële middelen via subsidies of (een) externe partner(s) nodig zijn voor onderhoud of in stand houden van een gerealiseerde of in realisatie zijnde actie binnen de periode van het eerste Operationele Plan 2024-2030. De middelen kunnen komen van organisaties buiten de coalitie, provinciale, Vlaamse of Europese subsidiekanalen enz.
VTE 20xx	De personeelsinzet die nodig is van het Parkbureau van Nationaal Park Bosland om de actie te realiseren, per jaar voor de 6 jaren van het eerste Operationele Plan 2024-2030. 1 VTE wordt gelijk gesteld aan 200 werkdagen.
Rol PB	Coördineren (C): de actie wordt door het Parkbureau vanuit een regierol (als trekker) gerealiseerd. Initiëren en faciliteren (F): de actie wordt gerealiseerd in samenwerking met het Parkbureau. De regierol is niet voor het Parkbureau. Actief betrekken (B): de actie wordt nauw opgevolgd door het Parkbureau met beperkte opdrachten of verantwoordelijkheid voor het Parkbureau.

Domein	<p>Domein van de coördinator(en) van het Parkbureau die verantwoordelijk zijn voor de actie.</p> <p>MAN: manager Nationaal Park Bosland</p> <p>NAT: coördinator Natuur en Klimaat, Ruimte en Omgeving TOE: coördinator Toerisme en Recreatie WET: coördinator Wetenschap COM: coördinator Communicatie</p> <p>(IOED): coördinatoren Intergemeentelijke Onroerend Erfgoeddienst Bosland</p>
*mogelijke actoren	<p>Het trekkerschap en betrokken actoren beperken zich tot partijen en organisaties binnen de coalitie van Nationaal Park Bosland, partners binnen het werkingsgebied of de invloedssfeer van Nationaal Park Bosland of Vlaamse of Provinciale Overheidsinstanties. Indien actoren nodig zijn buiten deze selectie, zijn deze momenteel niet opgenomen of is gewerkt met NTB.</p> <p>In het actieplan wordt gewerkt met onderstaande afkortingen:</p> <p>PB: Parkbureau van Nationaal Park Bosland ANB: Agentschap voor Natuur en Bos NP: Natuurpunt (Dommeldal of koepel) RLLK: Regionaal Landschap Lage Kempen SI: Sibelco LO: stad Lommel HE: gemeente Hechtel-Eksel PE: gemeente Pelt NPBG: Gemeenten van Nationaal Park Bosland (Lommel, Hechtel-Eksel, Pelt) NPBC: Coalitiepartners van Nationaal Park Bosland (gemeenten Lommel, Hechtel-Eksel, Pelt, ANB, NP, RLLK, SI) NPBE: Eigenaars in het werkingsgebied van Nationaal Park Bosland NPBO: Ondernemers in de invloedssfeer van Nationaal Park Bosland (incl. Gastheren, toeristische ondernemers, vakantieparken, industriële ondernemers) PL: Provincie Limburg (incl. Provinciaal Natuurcentrum, Dienst Water, Visit Limburg) VLM: Vlaamse Landmaatschappij VMM: Vlaamse Milieumaatschappij VW: De Vlaamse Waterweg nv AWV: Agentschap Wegen en Verkeer DOMG: Departement Omgeving AOE: Agentschap Onroerend Erfgoed TV: Toerisme Vlaanderen SV: Sport Vlaanderen NMBS: Belgische Spoorwegen DL: De Lijn IOED: Intergemeentelijke Onroerend Erfgoeddienst Bosland (Hechtel-Eksel, Lommel, Pelt, Peer) INBO: Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek NTB: nog te bepalen</p>

2.3 Acties en werklast

In het actieplan is **specifieke werklast** (in VTE) gekoppeld aan elke actie evenals een toewijzing van elke actie aan een verantwoordelijke bij het Parkbureau van Nationaal Park Bosland. De acties staan allen in het teken van het realiseren van ambities en doelen van Nationaal Park Bosland en deze staan in het algemeen los van reguliere taken van de leden van het Parkbureau. Met andere woorden zijn **taken** die inherent zijn aan de 'dagelijkse werking' van manager en coördinatoren **niet als acties** opgenomen. Bij het maken van de inschatting van totale werklast, dient de reguliere werking als **bijkomende werklast** in rekening te worden gebracht.

De **cel IOED** zal geïntegreerd worden in het Parkbureau en zal bijdragen aan de specifieke acties in het domein erfgoed, maar **hoort niet bij de enveloppe** van 6VTE.

2.4 Governance acties

In het actieplan worden ook een aantal niet-reguliere acties verzameld die niet direct invulling geven aan de strategische visie van Nationaal Park Bosland, maar wel noodzakelijk zijn voor het **oprichten en uitbouwen van de parkwerking**. Aangezien het niet over courante werking gaat en een specifieke werklast nodig is, zijn deze initiatieven als acties en meer bepaald als '**Governance acties**' opgenomen.

3 Aanzet onderzoeks- en monitoringprogramma

- We verwijzen voor de aanzet van **onderzoeksprogramma** naar 'Onderzoeksprogramma's Bosland' in de bijlage van het Governance plan (Bijlage: BosLAB).
- We verwijzen voor **monitoringstrategie** en **indicatoren** naar het Governance plan. Bij de start van Nationaal Park Bosland zal elke actie bijkomend informatie bevatten over de monitoring ervan, gekoppeld aan een set van indicatoren voor Nationaal Park Bosland.

4 Bijlagen

- Bijlage 1: Actieplan 2024-2030
- Bijlage 2: Overzicht acties 2024-2030